

E-mail adres redactie
Kroniek@OKVvoorst.nl

Kwartalaalblad van de Oudheidkundige Kring Voorst

In deze Kroniek o.a.:

- ✓ Het gaat nu echt veranderen
- ✓ Bodes in de gemeente Voorst
- ✓ Wie heeft er niet één van 'Van Bosheide'
- ✓ Uitnodiging algemene ledenvergadering
- ✓ Tentoonstelling Peter Visser in Oene

VOORST SCHRIJFT GESCHIEDENIS

GEHEENTE
VOORST200
1818-2018

Jaargang 41 - 2018
nummer 1

Postbus 170
7390 AD Twello

oudheidkundige kring voorst

opgericht 18 december 1975

Bezoekers- en studieruimte

postadres: postbus 170, 7390 AD Twello - bezoekadres: Dorpsstraat 11a, ingang aan de Dorpsdwaarsstraat

geopend: dinsdag en woensdag van 09.00 tot 16.00 en verder op afspraak. Tel.: 0571 27 7090

e-mailadres: info@okvvoorst.nl - website: www.okvvoorst.nl - KvK nummer: 40102879

Betalingen uitsluitend via Rabo-rekeningnr.: NL80 RABO 0362 8092 67

Ereleden

Mr. J.H. Hermesen, H.J. ten Hove†, J. Lubberts, J.A.M. Schutte-Geurtsen en L. Sevenster†

Dagelijks bestuur

Fred van der Vegte, voorzitter	Zandstraat 5	7383 AH Voorst	voorzitter@okvvoorst.nl
Gerrit Rutgers, secretaris	Badijkstraat 58	7391 HE Twello	secretaris@okvvoorst.nl
Wim Huisman, penningmeester	Oude Deventerweg 15	7383 AD Voorst	penningmeester@okvvoorst.nl
Jan Groenenberg	Hietweideweg 30	7391 XX Twello	
Gé Veen	Domineestraat 4	7391 GG Twello	

Werkgroepen en contactpersonen

Kantoorcoördinatie	Gerrie Groenewold en vacature	info@okvvoorst.nl
Bibliotheek	Gerard Vrieling	info@okvvoorst.nl
Werkgroep documentatie	Willemien Ooms	info@okvvoorst.nl
Fotogroep	Jack Damen	info@okvvoorst.nl
Ledenadministratie	Ab Peppelenbos	penningmeester@okvvoorst.nl
Lezingen	Jan Groenenberg en Gé Veen	info@okvvoorst.nl
Tweede Wereldoorlogarchief	Bertus ten Bosch	info@okvvoorst.nl
Webmaster	Wim Wassink	www.okvvoorst.nl
Werkgroep genealogie	Auke Vlietstra	genealogie@okvvoorst.nl
Redactie Kroniek	Auke Vlietstra	kroniek@okvvoorst.nl

Lidmaatschap

De jaarcontributie bedraagt € 20,00 per persoon; voor gehuwden en partners woonachtig op hetzelfde adres € 25,00

Aanmelding lidmaatschap en wijzigingen van adres en/of lidmaatschap via www.okvvoorst.nl

Overige vragen: Tel. 0571 277090 of postbus 170, 7390 AD Twello

Gemeentearchief Voorst

Archivaris: Annemarie Geerts, H.W. Iordensweg 17, Twello, gemeentearchief@voorst.nl

Studiezaal open op maandag van 9.00-17.00 uur

Kroniek

De Kroniek beoogt een breed georiënteerd informatiemedium van de Oudheidkundige Kring Voorst te zijn, een kwartaalblad van en voor de leden. Het verschijnt in de maanden maart, juni, september en december.

Gehele of gedeeltelijke overname van artikelen is alleen toegestaan met goedkeuring van de redactie en de betreffende auteur(s)

Mailadres voor kopij en reacties op de inhoud van Kroniek: kroniek@okvvoorst.nl

Afbeelding omslag : Gevechten tussen Fransen en kozakken voor Deventer

Druk : Brein Reclame, Twello oplage 725 stuks

INHOUDSOPGAVE KRONIEK

Jaargang 41 - 2018 - nummer 1

• Van het bestuur	F. van der Vegte	2
• Agenda	J. Groenenberg en G. Veen	3
• Voorst 200.....	stuurgroep Voorst 200	4
• Tentoonstelling Peter Visser in Oene	I. van Dijk en M. Brascamp	6
• Kroniekpost	redactie	7
• Het gaat nu echt veranderen, deel 3	I. van der Vegte - van Asselt en mr. J.H.J. van Blommestein	10
• Van onze zusterverenigingen	G. Vrieling	20
• Bodes in de gemeente Voorst	H. Weijn	22
• Met de pen door Voorst	J. Lubberts en A. van der Goot - van Eck	28
• Welkom nieuwe leden	A. Peppelenbos	30
• Wie heeft er niet één van 'Van Bosheide' in Wilp	I. van der Vegt - van Asselt	30
• Uitnodiging algemene ledenvergadering	bestuur OKV	33
• Jaarverslag Oudheidkundige Kring Voorst 2017	G. Rutgers	38
• Financieel overzicht 2017 en begroting 2018.....	W. Huisman en A. Peppelenbos	36

Aan deze Kroniek werkten verder mee: F.C. Nelis (als corrector)

en de redactie bestaande uit G. Groenewold, A. Vlietstra en I. van der Vegte - van Asselt

De uitnodiging voor de algemene ledenvergadering treft u aan op bladzijde 33.

**30 EN 31 MAART DE VECHT, 2 APRIL TEUGE
21 EN 22 APRIL IN STEENENKAMER
25, 26 EN 27 MEI IN BUSSLOO, POSTERENK
EN WILP-ACHTERHOEK**

De redactie behoudt zich het recht voor om aangeboden artikelen – in overleg met de auteur- aan te passen. Daarnaast is de redactie niet verantwoordelijk voor onjuistheden en/of achterhaalde situaties in aangeleverde stukken. Aanvullingen, reacties en/of correcties zijn altijd welkom.

De auteursrechten op gepubliceerde foto's berusten te allen tijde bij de rechthebbende. Noch de OKV, noch de redactie van Kroniek aanvaardt aansprakelijkheid voor onrechtmatig gebruik van (foto)materiaal dat door derden ter publicatie is aangeboden. Overname van (delen van) artikelen is alleen toegestaan na schriftelijke toestemming van de OKV.

Giften en Schenkingen

De Oudheidkundige Kring Voorst is een Algemeen Nut Beogende Instelling, een zogenaamde ANBI. Met een schenking aan OKV steunt u niet alleen onze vereniging, maar kunt u ook profiteren van een belastingvoordeel. Dat voordeel is zowel van toepassing bij een eenmalige gift als bij een periodieke schenking. Via het mailadres penningmeester@okvvoorst.nl kunt u een onderhandse verklaring voor periodieke schenking ontvangen.

www.zedwell.nl
E info@zedwell.nl
M 06 - 53678562

Koningin Wilhelminaweg 15
7391 ER Twello

Van het bestuur

Fred van der Vegte

Beste OKV'ers,

Op de allereerste dag van dit jaar was de OKV al actief: het mooi samengestelde beeldverhaal 'Wandeling door de gemeente Voorst', door Jack Damen, werd getoond aan honderden bezoekers tijdens de manifestatie "Voorst200".

De gemeente vierde, in samenwerking met de OKV en anderen, op 1 januari 2018 de 200ste verjaardag van de gemeente Voorst. Tweehonderd jaar gekozen gemeenteraad, maar ook tweehonderd jaar ontwikkeling en verandering van het dagelijks leven.

De OKV organiseert in 2018 negen historische weekends in de verschillende kernen. In Klarenbeek werd het eerste weekend georganiseerd met een druk programma van interviews, lezingen, excursies en tentoonstellingen. De audiovisuele presentatie van Bert en Ina Visser over 200 jaar Klarenbeek oogstte veel waardering.

De volgende historische weekends worden met veel enthousiasme voorbereid. De gemeente ondersteunt de OKV door het beschikbaar stellen van een budget om de kosten te dragen die gemaakt moeten worden voor de organisatie. Een overzicht van de komende weekends vindt u elders in deze Kroniek.

Tegelijkertijd wordt er door een groep OKV-schrijvers gewerkt aan de samstelling van een boek over de ontwikkeling van onze gemeente in de voorbije tweehonderd jaar. Aan de hand van verschillende thema's worden de veran-

deringen in woord en beeld beschreven. De voorinschrijving op het boek, dat in de herfst zal verschijnen, is inmiddels geopend!

Dit jaar wordt ook de komst van Lebuinus, ruim 1250 jaar geleden herdacht. De Stichting In het voetspoor van Lebuinus organiseert een aantal activiteiten, waaronder het uitzetten van een wandelroute van station Twello, via Wilp, waar Lebuinus in 1765 een kapel stichtte, naar station Deventer. De wandelaars kunnen het voetspoor van Lebuinus op hun smartphone volgen via een speciaal vervaardigde app. Bij bezienswaardigheden onderweg geeft de app informatie in de vorm van tekst, geluid en beeld. Medio juni wordt het Lebuinusp pad geopend.

Op 12 april vindt de jaarlijkse algemene ledenvergadering plaats bij Korderijk in Twello. Aansluitend een interessante lezing door de heer C. van der Linde uit Wilp. Zijn onderwerp verbindt het heden aan het verleden: archeologische vondsten bij de voorbereiding van het tracé van de rondweg om Voorst. Zie ook de agenda op de volgende pagina.

De agenda van de ledenvergadering en de financiële verantwoording over 2017 treft u aan op de pagina's 33 t/m 36.

Jan Groenberg zal na 25 jaar (!) het bestuur verlaten. Hij blijft gelukkig actief voor onze vereniging en blijft lid van de lezingencommissie.

Graag tot ziens op de ledenvergadering!

Agenda

Jan Groenberg en Gé Veen

De presentatie "Sporen op de Enk" na de algemene ledenvergadering op 12 april 2018 wordt gegeven door Cristian van der Linde, senior KNA-archeoloog bij Baac.

Het wordt een presentatie in vogelvlucht langs verschillende archeologische vindplaatsen die onder de Voorster Enk verborgen lagen, vanaf de Voorster Beek tot aan de Oude IJssel bij Empe.

De vindplaatsen hebben vondsten en grondsporen opgeleverd die dateren van het laat-neolithicum tot en met de nieuwe tijd. (2850 v. Chr. tot heden)

Dat geeft aan dat de Voorster Enk misschien al meer dan 4500 jaar bewoond is geweest.

Het merendeel van de vondsten is te relateren aan bewoning uit de IJzertijd, Romeinse tijd en de Middeleeuwen. Op vijf locaties zijn resten gevonden van boerenerven, bestaande uit boerderijen, schuren, bijgebouwen en waterputten. Op twee locaties zijn crematiegraven uit de late IJzertijd - Romeinse tijd aangetroffen. Het onderzoek vormt (letterlijk) een mooie doorsnede door de Enk en geeft een prima beeld van het landschap en veranderingen daarin door de tijd heen en hoe mensen daarin hun weg en bestaan vonden.

Sporen van hutkommen (laat Romeinse tijd)

Het gebied kende dus al een lange bewoningsgeschiedenis, voordat in de Middeleeuwen voor het eerst in de geschiedenis de naam "Voorst" opduikt.

De archeologie biedt in dit onderzoek een uitstekende aanvulling op de historische gegevens: er zijn daadwerkelijk boerderijen gevonden uit de 9e - 12e eeuw en we daarmee een beeld verkregen hoe Voorst er uit moet hebben gezien in die periode en hoe de plaats zich ontwikkelde (Karolingische tijd - volle Middeleeuwen). Het onderzoek vormt een mooie verbinding naar hoe de Enk vanaf de late Middeleeuwen bewoond was, daarover is veel meer bekend en ten dele nog steeds te zien in de huidige bebouwing.

De resten uit de Tweede Wereldoorlog worden niet besproken.

Lezing : 12 april 2018

Aanvang : plm. 20.45 na de ALV.

Locatie : Brasserie Korderijk

niet leden betalen € 5,00

Sporen van diergraven (nieuwe tijd)

PROGRAMMA VOORST 200 TEUGE EN DE VECHT

VRIJDAGAVOND 30 MAART DE VECHT IN CAFÉ/ZALENCEENTRUM DE GROOT

20.00 tot 22.00 Zaal open 19.15 uur; vanaf 19.30 uur inloop met koffie

De Molukse geschiedenis op Teuge lezing door Roberto Wattimena

De Vecht en haar geschiedenis lezing door Hans Hermen

Gedichten in dialect van/door Tinus van het Slyck

Fototentoonstelling DE VECHT in verleden en heden OKV

Film over De Vecht van Hennie Keurhorst en Henk Wolters

ZATERDAG 31 MAART DE VECHT

10.00 tot 16.00 uur Fototentoonstelling De Vecht in zaal De Groot

10.30 en 14.00 uur Excursies naar herenboerderij Het Avervoorde o.l.v. Jos Overvelde. Adres: Avervoordseweg 9, 7396 PE, De Vecht

10.30 en 14.00 uur Excursies naar natuurgebied het Weteringse Broek o.l.v. Ben Roeterd. Startlocatie: Lochemsestraat 34, 7396 PK De Vecht

MAANDAG 2 APRIL TEUGE

10.00 tot 16.00 uur Fototentoonstelling TEUGE OKV over Teuge in het verleden. Dorps huis Op den Toega, De Zanden 92

10.30 tot 16.00 uur Open dag luchthaven Teuge, met een expositie; rondleidingen, bezoeken aan bedrijven, oude en nieuwe vliegtuigen

10.30 tot 16.00 uur Open dag Ecotribe Ambonstraat 2 (naast Rijksstraatweg 195), met rondleidingen, een beeldend kunstenaar, optreden van trommelaars etc.

10.30 tot 16.00 uur Molukse historie (met rondleidingen) op terrein Ecotribe

NEGEN HISTORISCHE WEEKENDEN

OUDEHEDKUNDIGE KRING VOORST

VOORLOPIG PROGRAMMA VOORST 200 STEENENKAMER

ZATERDAG 21 APRIL EN ZONDAG 22 APRIL

Start op beide dagen om 10.00 – 16.00 uur in de kantine van Ten Kate.

- Elk heel uur een PowerPoint presentatie van foto's van de bewoners.
- Elk half uur een PowerPoint presentatie over het hoog water 1926.
- Een fototentoonstelling van bewoners met korte informatieve bijschriften.
- Schatgraven met (voormalige) bewoners van Steenenkamer.
- Een lokaal praatje met aantal senioren van Steenenkamer over vroeger en nu.
- Een wandeling door Steenenkamer onder leiding van Henk Grooters.
- Een ronde tafelgesprek over kansen en bedreigingen Steenenkamer
- Een doorlopende fotopresentatie over de Gemeente Voorst.
- Een expositie van kwekersgereedschap.
- Een leestafel met documenten e.d. uit ons archief.

Mogelijk zijn de Bolwerksmolen en de (Stoom)houtzagerij Wilpsche Dijk geopend.

Voor het definitieve programma: VN of de website www.okvvoorst200.nl

VOORLOPIG PROGRAMMA IN:

BUSSLOO, POSTERENK EN WILP-ACHTERHOEK

VRIJDAGAVOND 25 MEI IN KANTINE VAN CUPA

19.30-22.00 uur

We beginnen met de lezing *IJsselhoeven* door Wim Jansen van Stichting IJsselhoeven. Aansluitend begint de *tentoonstelling Getekend Landschap* met een beeldreportage, foto's en verhalen uit het groene hart van de gemeente Voorst.

Vrije Academie de Poll presenteert *portretten* van bewoners van het groene hart en het *basisschoolproject* 'Van Kozakkenhut tot Sluiner theekoepel'.

ZATERDAG 26 MEI EN ZONDAG 27 MEI

11.00-16.00 uur - Bouwkundige excursies

In elk dorp bezoeken we 2 tot 3 *bijzondere gebouwen en hun bewoners* onder leiding van bouwhistorisch deskundige Wim Jansen van Stichting IJsselhoeven. Hij vertelt ons alles over gebinten, varkens- en mestdeurtjes, gekleurde dakpannen, en andere interessante details waar je anders zomaar overheen kijkt.

11.00 – 16.00 uur - Historische Expositie - fietsroute

Een *fietsroute* van ongeveer 30 kilometer langs de expositie in CUPA Bussloo en de twee *mini-exposities over de middenstand in de Posterenk en Wilp-Achterhoek*.

Op zaterdagmiddag is de Sint Martinuskerk in Bussloo geopend met een mini-expositie over de *geschiedenis van de kerk van Bussloo*, een rondleiding en een muzikale invulling verzorgd door Stichting Sint Martinuskerk Bussloo.

De route is in mei gratis downloadbaar op de website www.okvvoorst200.nl

Tentoonstelling Peter Visser

Ita van Dijk en Marten Brascamp

Peter Visser en de kozakken in Oene, verjaarsfeest voor 200-jarige schilder

Tweehonderd jaar zou hij nu zijn, Peter Visser, 'verver te Oene', zoals hij zelf onder een schilderij zette. Op zijn verjaardag op 16 januari was er Peter Visser-taart, maar om iedereen mee te laten feesten organiseren we op zaterdag 2 juni in Oene een tentoonstelling met werk van Peter Visser.

De tentoonstelling heeft dit keer een extra thema: kozakken. Op twee Oener schilderijen staat duidelijk een levensgrote kozak afgebeeld, geschilderd op de schuurdeur van het latere café Post.

Eerder schreven we in de Kroniek al over Peter Visser, een huisschilder die midden negentiende eeuw door Salland, de Achterhoek en over de Veluwe trok en onderweg dorpsgezichten en boerderijen vastlegde met zijn penselen.

In 1855 streek Peter Visser, samen met zijn vrouw Stijntje Nagelhout en hun vijf kinderen vanuit Elburg in Oene neer. Hij begroef er twee kinderen en zijn vrouw. Na haar overlijden trouwde hij er met Johanna Jonkers, de dochter van de veldwachter. In 1860 verhuisden Peter en Johanna met dan inmiddels zes kinderen naar Arnhem.

Van het dorp Oene zijn twee schilderijen van Vissers hand bekend, maar er zijn er ook van boerderijen en dorpen daaromheen. Deze werken van Oene en omgeving worden één dag tentoongesteld in Vissers eigen dorp, Oene, in het Cultuur

Historisch Museum aan de Houtweg 40. De tentoonstelling is van 11.00 tot 16.00 uur en wordt gelardeerd met praatjes en plaatjes over Visser, zijn werk en over het extra thema: 'kozakken'.

Centraal staat de vraag wat de kozak te betekenen heeft die Visser op de schuurdeur van het latere café Post zag. Immers, kozakken stonden bekend als rouwdouwers, waarvan je 'enkel aan de kleur van hun bloed kon zien dat het mensen waren'. Niet meteen personen die je op een schuurdeur vereeuwigd. Tenzij zich rond 1813 iets bijzonders in Oene heeft afgespeeld

Zet in uw agenda:

Peter Visser en de kozakken

2 juni van 11.00 tot 16.00 uur,
Cultuur Historisch Museum,
Houtweg 40 Oene.

ZET IN UW AGENDA!

Kroniekpost

redactie

Bekenatlas van de Veluwe

De Bekenstichting (stichting tot behoud van de Veluwse sprengen en beken) heeft samen met de provincie Gelderland en met medewerking van de waterschappen een zogenaamde 'Bekenatlas Veluwe' ontwikkeld, een nieuw digitaal kaartstelsel. Het stelsel is vanaf begin april gratis voor iedereen beschikbaar via de website sprengenbeken.nl.

Deze bijzondere atlas is een initiatief van de Bekenstichting die van mening was dat het oude kaartmateriaal aan een grondige modernisering toe was. Uit de gemeente Voorst is de Voorster Beek opgenomen, met de verdwenen korenmolens van Voorst en de Kopermolen(s) van Klarenbeek. Kijk op www.bekenatlas.nl

Bevolkingsatlas van Nederland

Deze atlas, oorspronkelijk uitgebracht in 2003 door het Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut, is nu integraal via internet te bekijken (en te downloaden). De atlas bevat allerlei relevante achtergrondinformatie over zaken

als bevolkingsgroei, bevolkingsdichtheid, kindersterfte, huwelijken en echtscheidingen, migratie etc. Tik als zoekterm 'bevolkingsatlas' in en open de pdf.

Gelderlanders over Grenzen

Het beeldproject 'Gelderlanders over Grenzen' is één van de elementen van het erfgoedfestival 'Over Grenzen van Gelderland'. Het vertelt met beeld en tekst de verhalen van mensen die in de loop van de eeuwen de grens van Gelderland overstaken. Kijk op:

<https://erfgoedfestival.nl/beeldproject/>

Erfgoed Gelderland

Sinds vorig jaar is de OKV lid van Erfgoed Gelderland, een coöperatie van erfgoedorganisaties in de provincie Gelderland. Hierin kunnen musea, historische verenigingen en andere erfgoedinstellingen samenwerken, kennis uitwisselen en kunnen we steun krijgen bij de promotie van erfgoed. Erfgoed Gelderland ondersteunt ons bv. nu bij het samenstellen van lessen voor scholen over De Nijenbeek.

Publicaties van IJsselhoeven op website!

Stichting IJsselhoeven heeft door de jaren heen veel boeiende projecten gedaan die ook vaak geresulteerd hebben in fraaie publicaties. Er is nu aan de website van Stichting IJsselhoeven een nieuwe rubriek 'Downloads' toegevoegd. Alle publicaties van stichting IJsselhoeven en anderszins interessante documenten

zullen het komende jaar stap voor stap worden ontsloten. U kunt ze bekijken, downloaden en natuurlijk desgewenst ook afdrukken.

Als start zijn de eerste 3 delen geplaatst van een 11-delige serie uit 2006. Dit was een prachtige uitgave van een mooi vormgegeven doosje met daarin 11 boekjes over allerlei onderwerpen rondom IJsselhoeven. Inhoudelijk nog grotendeels actueel, en qua uiterlijk zeker sfeervol en inspirerend. Zie ook <https://ijsselhoeven.nl/contact>

Genealogische dag in Gorssel

Zaterdag 2 juni 2018 organiseert de werkgroep genealogie van de historische vereniging "De Elf Marken" te Gorssel haar drie en twintigste Genealogische dag. Vele standhouders zullen weer van de partij zijn, oude bekenden en ook nieuwe gezichten zullen dit jaar weer hun opwachting maken.

De familie **KOERSELMAN** zal deze dag centraal staan. Meer informatie over de genealogische dag is te vinden op www.deelfmarken.nl

Deze dag wordt van 10 – 16 uur gehouden in de Protestantse Kerk aan de Hoofdstraat 27 in Gorssel.

Wie waren uw voorouders?

Meer dan 1 miljoen Nederlanders stammen af van iemand die in de Koloniën van Weldadigheid woonde. Bent u benieuwd of ook uw voorouder een weeskind, bedelaar of ambtenaar in de Drentse koloniën was? Wist u dat weeskinderen dagenlang onderweg waren om Veenhuizen te bereiken? Of dat verpleegden na hun dood in een herbruikbare doods-

kist naar de begraafplaats werden gebracht? Dit en nog veel meer wordt verteld in een nieuwe expositie over de bijzondere geschiedenis van Veenhuizen. Zoek uw naam op in de database van het Drents Archief: <http://alldrenten.nl>

Tiggeljong

Jan Bos uit Bedum schreef een historische roman: Tiggeljong, het verhaal van Yp, de steenfabrieksarbeider'. Het boek vertelt een indringend verhaal over sociale armoede, werk en huisvesting in de periode 1860-1890. Over de armsten, degenen die werden uitgebuit; het steenfabrieksvolk. Dit historische verhaal werd opgetekend aan de hand van werkelijk vertelde verhalen van vele mensen, over hoe hun voorouders leefden en werkten in die tijd.

De roman vertelt het verhaal van Yp. Met enkel drie jaar lagere school staat hij al op z'n dertiende op het land om 'als een grote' zijn vader te helpen met klei spitten voor de steenfabriek. Omdat hij vooruit wil in het leven en de armoede wil ontvluchten, breekt hij met zijn verleden in Onderdendam.

We volgen zijn levenspad van de Groninger klei tot op de Gelderse uiterwaarden aan de IJssel; van de steenfabrieken van Strating in Oude Pekela, Boogerd in Noordscheschut, Hengforden in Olst tot 't Hoendernest in Voorst, waar hij zich wil opwerken tot brander, of misschien wel meer...

Alles wat deze periode kenmerkt komt in zijn verhaal tot leven: de hongerwinters, de stakingen, de crises, de armenhuizen en de mechanisatie. Maar ook de liefde voor de turfschippersdochter, die door omstandigheden pas laat tot bloei komt; en zijn uiteindelijke terugkeer naar Onderdendam.

Het is geschreven in het Hogelandsters, maar bevat ook dialogen in de streektaalen van de oorden waar Yp woonde en werkte. Dit gebeurde in samenwerking met de omtaolers van de Nedersaksisch plaatselijke dialecten: het Hoogelandsters, Drents, Veenkoloniaals, Sallands en Oost-Veluws.

Het boek is wordt/is op 29 maart (20.00 uur) in het Dorpshuis in Voorst gepresenteerd en is verkrijgbaar bij boekhandel Oonk in Twello.

Actie bij JUMBO
Spek de kas van je club!

De OKV doet ook dit jaar mee aan de actie 'Spek de kas van je club' Van Jumbo Binnendijk in Twello. Tot en met dinsdag 12 april 2018 ontvangen klanten in de winkel in Twello voor elke € 10,- aan boodschappen een waardepunt. Deze waardepunt kunt u in de winkel doneren aan de Oudheidkundige Kring Voorst. U mag uw punten ook inleveren in de studieruimte op dinsdag en woensdag.

Wist u dat Jumbo Binnendijk het hele jaar door de koffie/thee en koekjes sponsort in onze studieruimte?

Op 1 januari 2018 bestaat de gemeente Voorst 200 jaar en de OKV heeft onze voormalig burgemeester mr. J.H.J. van Blommestein verzocht daar zijn licht over te laten schijnen. In samenspraak met onze redacteur Ineke van der Vegte is een drietal artikelen gemaakt over het ontstaan van de gemeente Voorst.

In dit nummer het derde en laatste deel van de serie, dat terugkijkt op de periode 1806-1813, waarin ons land Koninkrijk Holland wordt en aansluitend een deel van Frankrijk.

De Bataafse Republiek wordt het koninkrijk Holland.

Keizer Napoleon Bonaparte wenste ook in ons land een éénhoofdige leiding. Hij droeg Rutger Jan Schimmelpenninck, de Bataafse gezant in Parijs, op een nieuwe grondwet te ontwerpen. Deze kwam in 1805 gereed en Schimmelpenninck werd raadspensionaris gedurende een jaar. Hij was met de Wetgevende Raad van 19 leden zeer actief op het terrein van onderwijs en belastingen.

Verzet in de Nederlanden ebt weg...

Op ordervande keizerreisde een delegatie in 1806 naar Parijs. De keizer ontving hen niet eens! Tot hun vernedering moest de delegatie Lodewijk Napoleon verzoeken koning van Holland te worden.

Het bestuur wordt overgedragen aan koning Lodewijk Napoleon.

Om meer greep op de Noordelijke Nederlanden te hebben, stelde keizer Napoleon in 1806 zijn broer, Lodewijk Napoleon, aan als koning van Holland. Vanwege zijn gezondheid en zijn

ondergeschiktheid aan de keizer, maakte deze bezwaar tegen zijn benoeming. Maar tenslotte schikte hij zich naar het bevel van zijn broer, de keizer. Holland werd (nog) niet ingelijfd bij het keizerrijk. Eigen wetten en religie mochten gehandhaafd blijven, *maar slechts onder zware condities zoals geld en bijdragen in natura voor het Franse leger.*

Het volk hoopte op een 'sterke man' die rust zou brengen na de revoluties en staatsgrepen en hoopte op stabiel bestuur.

De koning en het volk: paleizen.

Er werden paleizen in Den Haag, Utrecht en Amsterdam betrokken. Grote buitenhuizen waren er in Amelisweerd, Haarlem en Soestdijk. Kostbare verhuizingen, verbouwingen en opknapbeurten, de hang naar luxe van de koning kostte de Nederlanden veel geld, terwijl het land straatarm was!

GEVAAR WAAR IN DE KONING ZICH BEVOND, OP DEN DALEMSCHEN-DYK, DOOR HET
OPENRIJZEN DER IJSCHOTSEN. in Louwmaand 1809

'Gevaar waar in de Koning zich bevondt, op den Dalemschen-Dijk, door het opkruijen der ijschotsen, in Louwmaand 1809'

De koning en zijn taken.

De koning nam zijn taken serieus. Hij kreeg taallessen van hoogleraar David Jacob van Lennep en van schrijver-hofdichter Willem Bilderdijk. Koning Lodewijk Napoleon maakte zich al snel geliefd onder het volk door zijn optreden bij nationale rampen: hij was snel ter plekke, toonde belangstelling, bood hulp. Hij presenteerde zich als een volkskoning.
-Bijvoorbeeld bij de buskruitontploffing in het centrum van Leiden. Gewonden werden naar paleis Huis Ten Bosch gebracht, dat als hospitaal diende.
-Bij het uitbreken van zweetziekten

in Brabant, stelde de koning geld en geneesmiddelen ter beschikking. En hij liet een geneesheer uit Boxmeer overkomen.
-Bij overstromingen in Zeeland en Brabant in 1809 werden dorpen verzwolgen als gevolg van ijsdammen in de grote rivieren. De hele Betuwe werd een grote binnenzee en dat had gevolgen voor alle rivieren in ons land. De koning bezocht het gebied en coördineerde hulpacties.
-Hij reisde naar alle uithoeken van het koninkrijk waar zelden of nooit een stadhouder was geweest. Alle Nederlandse staatshoofden die na hem kwamen, volgden dit voorbeeld van betrokkenheid bij het volk.

Lodewijk Napoleon

Departement Amstelland
 Departement Brabant
 Departement Drenthe
 Departement Friesland
 Departement Gelderland
 Departement Groningen
 Departement Maasland
 Departement Overijssel
 Departement Utrecht
 Departement Zeeland

Vóór 1807 behoorde Oost-Friesland tot Pruisen.
 Op 30 januari 1808 werd Oost-Friesland als elfde departement aan het koninkrijk toegevoegd.

Koning Lodewijk Napoleon vaart een eigen koers.

Tegen de instructies in van zijn broer, de keizer, kwam hij op voor de belangen van het Koninkrijk Holland:

- Het Nederlands werd verheven tot officiële taal.
- Hij weigerde de dienstplicht in te voeren: volgens hem was het een onmogelijke taak om op een bevolking van 2 miljoen mensen, 40.000 soldaten te leveren.
- Ook weigerde hij de tiërcering toe te passen. Tiërcering betekent dat slechts een derde deel van schulden zou worden terugbetaald. Keizer Napoleon wilde zo maar een klein deel van de leningen, die hij had bij private schuldeisers in de Nederlanden, aflossen.
- De koning negeerde de eis om het 'continentaal stelsel' na te leven. Alle handel met aartsvijand Engeland was verboden in het keizerrijk. Volgens de koning zou dat de genadeslag voor de Hollandse handel zijn. Hij liet de smokkelhandel daarom oogluikend toe.

De koning en het bestuur

De koning wilde door middel van bestuurlijke hervormingen nationale eenheid scheppen in een land waar het gewestelijke besef diep geworteld was in de vroegere zeven provinciën. Tot nu toe voerden steden en gewesten grotendeels een eigen beleid, trokken zich niets aan van besluiten uit het verre Den Haag. Door die bestuurlijke hervormingen wilde de centrale overheid grip krijgen op lokaal bestuur. Lodewijk verdeelde het land in tien departementen, met elk een landdrost aan het hoofd. Het was naar voorbeeld

van de Franse Prefect, die op lokaal niveau het regeringsbeleid in het oog hield. Burgemeesters in de grote steden werden voortaan door de vorst benoemd.

De koning en de wetgeving

De wet die een einde moest maken aan de grote diversiteit in wetgeving en rechtspraak in de Nederlanden was in 1806 gereed. Het eerste Nederlandse strafwetboek van 1804 werd daarmee ingevoerd.

In opdracht van zijn broer, de keizer, moet Lodewijk Napoleon de Franse 'Code Civil', het burgerlijk wetboek, invoeren. Maar hij weigert! In 1809 wordt de wetgeving van Napoleon alsnog van kracht voor het Koninkrijk Holland.

-Het 'Wetboek op de Regterlijke Instellingen en Regtspleging' verschijnt in 1809 waarbij de rechterlijke organisatie en het procesrecht worden geregeld. Het wordt een knap stuk wetgeving genoemd in die tijd. Maar helaas wordt het niet ingevoerd door de inlijving bij het keizerrijk in 1810. (zie afb. blz. 12)

-Het Wetboek van Koophandel is ook een eigen vaderlands wetboek.

-Er komt een stortvloed van ordonnances, regels en bevelen uit Den Haag. Koning Lodewijk 'hakt bestuurlijke knopen door' en weet daardoor veel te realiseren.

-Religieuze minderheden, zoals joden en katholieken krijgen meer rechten. In de Bataafse Republiek hadden zij ook al dezelfde rechten als protestantse volksgenoten, maar in de praktijk was de achterstelling niet verdwenen.

Cultuur en Wetenschappen

Koning Lodewijk Napoleon stichtte het Koninklijk Instituut voor de Wetenschappen, de Koninklijke Bibliotheek en het Rijksmuseum.

Hij vond de wetenschap belangrijk, hij was een liefhebber van cultuur. Hij bezocht bijvoorbeeld graag het Teylers museum in Haarlem.

De koning in 1810

Als gevolg van falend beleid en handelen (conflicten over het continentale stelsel, de dienstplicht en de tiërcering), althans volgens keizer Napoleon, werd Lodewijk Napoleon in 1810 gedwongen af te treden. Het Koninkrijk Holland werd in zijn geheel geannexeerd door Frankrijk.

1810: ingelijfd bij het Franse Keizerrijk

Bestuurszaken werden weer veranderd. Als gevolg van de inlijving werd er een nieuwe indeling gemaakt van de mairie Voorst en deze bestond uit vier mairiën: Voorst, Wilp, Twello en Nijbroek. Elk met een eigen maire.

Verplicht in het keizerlijk leger.

Direct werd per decreet verordonneerd dat jonge mannen moesten worden ingeschreven voor de loting voor militaire dienst. Wie niet werd vrijgeloot moest dienen en vechten in de talloze oorlogen van keizer Napoleon. Tot die tijd was er een vrijwillige werving en aanmelding geweest.

Er was veel verzet, maar de maatregel werd streng toegepast. Alleen door een vervanger (remplaçant) te vinden en te betalen, kon men aan de plicht ontkomen.

1811: invoering van de Burgerlijk Stand

De bevolking werd geregistreerd in de bevolkingsboekhouding: de Wet op de Burgerlijke Stand.

In 1807 (tot 1809) was schilder Evert van der Heide in Voorst begonnen met het aanbrengen van huisnummers op alle gebouwen. Dat had te maken met de verponding, de belasting op onroerend goed.

Opnieuw zuchtte en kreunde de bevolking onder zware financiële lasten. Nu ten behoeve van de oorlogsmachine van het Franse Keizerrijk. Frankrijk was lange tijd de baas in Europa op het land, maar de Engelsen waren de baas op zee. Meerdere oorlogen werden gevoerd, veel matrozen en soldaten sneuvelden.

1813: De keizer wordt verslagen: een nieuwe tijd breekt aan.

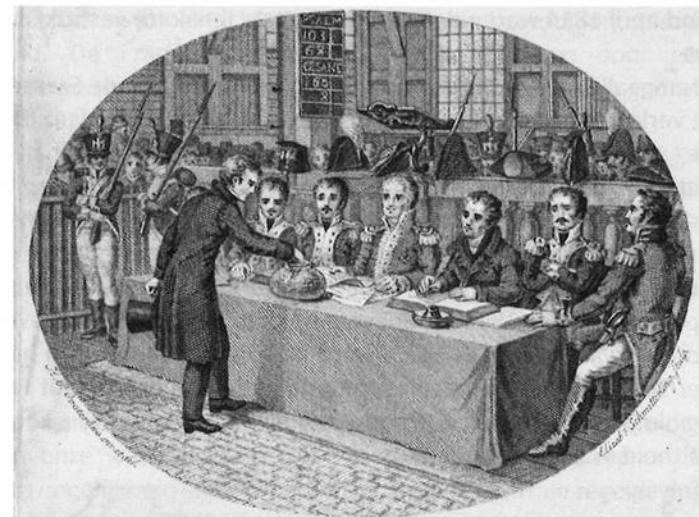
Napoleon werd in Leipzig verslagen. In de barre winter van 1813 bleef de Franse bezetting in Deventer echter standhouden. De bevolking leed enorm door de blokkade van de Russen, Pruisen en Kozakken.

Deze laatsten hadden hun hoofdkwartier op het Holthuis in Twello. De plattelandsbevolking was niet blij met deze bevrijders. Lange tijd gingen sterke verhalen rond, vooral over de Kozakken: ze sliepen opgerold in hun jassen in de sneeuw en roerden peper door de brandewijn om die meer drinkbaar te maken. Ze vorderden enorme hoeveelheden levensmiddelen in Nijbroek. Ook huisraad en sieraden werden meegenomen.

De Kozakkenhut op de Poll heeft nog lang herinnerd aan die tijd.

De loting voor de inschrijving voor militaire dienst in de Amstel Kerk te Amsterdam in 1811. Een jonge man trekt een lot uit een mand op een tafel, achter de tafel zitten zes Franse militairen.

Elisabeth Barbara Schmetterling, collectie Rijksmuseum

HET VERBRANDEN DER WONINGEN EN TUINHUIZEN OVER DEN YSSEL BY DEVENTER, door de Franschen; en het aanvallen der Kozakken op den 26 November 1813, Opgedragen aan den Ed. Mogenden Heer den Heer A. J. B. VAN NELLENT tot de Haer, Lid van den Ed. Mogenden der Staten-Generaal, door J. W. Ernst Marcus naar tekening van Nicolaas Sonnenberg.

Gevechten tussen Fransen en kozakken bij Deventer 1813. "Het Verbranden der Woningen en Tuinhuzen over den Yssel by Deventer. door de Franschen; en het aanvallen der Kozakken op den 26 November 1813", door Jacob WERNST Marcus naar tekening van Nicolaas Sonnenberg, Rijksmuseum.

Eind april 1814 waren de Franse bezetters tenslotte vertrokken uit Deventer.

Toen geallieerde troepen onze grenzen naderden en de Fransen ons land begonnen te verlaten, ontstond er een volksbeweging te Amsterdam. Deze richtte zich tegen de - verlaten - douanehuisjes, maar tot een omwenteling 'in naam van Oranje' kwam het daar niet. Toen nam Van Hogendorp het initiatief tot een volksbeweging in Den Haag, met een proclamatie die aan duidelijkheid niets te wensen overliet. Graaf van Limburg Stirum, Van Hogendorp en Van der Duyn van Maasdam beraadden zich op de nieuwe bestuursvormen met de erfprins van Oranje. Hij werd op 30 november 1813 als Soeverein Vorst ingehaald in Scheveningen. Later, na het Congres van Wenen in 1815, werd hij koning Willem I van het Verenigd Koninkrijk der Noordelijke en Zuidelijke Nederlanden, een bufferstaat tegen het overwonnen Frankrijk. Er kwam een grondwet voor het hernieuwde koninkrijk en deze werd voltooid in 1815.

Landing op
30 november 1813
van Willem I
in Scheveningen.

Na de bevrijding van het Franse juk eind 1813, werd de Franse bestuursorganisatie voorlopig gehandhaafd. De Franse terminologie werd vervangen door een Nederlandse: *mairies* en *maires* werden gemeenten en burgemeesters. Het gebruik van de Franse taal werd verboden in officiële stukken.

Eén januari 1818: de 'geboortedatum' van onze gemeente!

Vier kerspels, Twello, Voorst, Terwolde en Wilp werden op 1 januari 1818 met het voormalige richtersambt Nijbroek samengevoegd tot één gemeente Voorst.

De eerste schout van de gemeente Voorst was mr. Ph. P. Everts. Pas in 1825 werd de benaming van het ambt: burgemeester.

Tenslotte

Uit de periode van de Franse overheersing is veel terug te vinden in onze huidige bestuursvormen en in onze wetboeken, of op z'n minst in het ontwerp en de oorsprong daarvan. Van ongelijkheid en versnipperd gezag naar centrale regelgeving, vanuit de principes van vrijheid, gelijkheid en broederschap.

Door de Franse tijd veranderde het volgende :

- De mensen werden zelfbewuster (meer vrijheid).
- Ze hielden niet van standsverschillen (meer gelijkheid).
- Groepen traden collectiever op (meer broederschap).
- Het bestuur werd meer decentraal, gemeentelijk, georganiseerd.
- Belangrijk werd het algemeen belang, dat was veelzijdig. Dit in tegenstelling tot de deelbelangen van enkelen in vroegere tijden.
- De rechtspraak werd onafhankelijk in 'de scheiding der machten' (Montesquieu).
- Het bestuur kreeg geen onbegrensde macht, maar werd gecontroleerd in grondwettelijke regels.
- Er kwam scheiding van kerk en staat.
- Er kwam vrijheid van godsdienst en einde van de achterstelling van Rooms-Katholieken.
- En wellicht de grootste erfenis van de Franse tijd voor ons allen: het gedachtegoed, de principes: **liberté, égalité, fraternité**

De drie artikelen (2017-3, 2017-4 en 2018-1) onder de titel '*Het gaat nu echt veranderen*' zijn geen compleet historisch overzicht maar geven de grote lijnen van de persoonlijke beschouwing van de heer J.H.J. van Blommestein weer, op grond van onderstaande bronnen. Er is een kleine redactionele aanvulling gedaan uit Novem, Wereld in Wording, 1956.

De bronnenlijst bij de drie artikelen treft u aan op de volgende pagina.

Bronnen (op volgorde jaar van verschijnen):

- Dr. M.G. de Boer: Ons Vaderland; Geschiedenis van Nederland, 1907
- Dr. J.S. van Veen: Het ambt Voorst onder het bestuur der Jonkers, in Bijdragen en Mededeelingen Ver. Gelre, 1910
- A.W. Scholten: Geschiedenis van de boerderij en het boerenbedrijf in de IJsselstreken, 1914
- J. de Graaf: Een blik in de oudste samenstelling, inrichting en huishouding van het Gemeentebestuur van Voorst, in Bijdragen en Mededeelingen Ver. Gelre, 1932
- P. Louwerse, bewerkt door J.J. Moerman: Geïllustreerde Vaderlandse Geschiedenis voor jong en oud, ongeveer 1939
- Novem: Wereld in Wording, 1954
- J. Vredenburg: Uit de historie van de kerspelen van Terwolde en Nijbroek van de vroegste tijden tot ca. 1900', vòòr 1970 (gekopieerde stukken in verzamelband in bezit OKV)
- Prof. dr. W. Jappe Alberts: Uit de historie van Voorst, 1972
- D. Overkleef: Voorst, een dorp maar meer een gemeente, 1988
- J.J. Speelziek: van Op Den Toega naar Teuge, 1990
- Mr. J.H. Hermesen: Onder den Clockenslach van Voorst, 1997
- Arjo Fransen: van Kruisvoorde naar voetbalveld, 2002
- Wikipedia: artikelen Lodewijk Napoleon, 2017

Met dank aan co-schrijver de heer J. H. J. van Blommestein, voor zijn enthousiasme en zijn historische bijdragen.

Ineke van der Vegte-van Asselt

DE TUINEN VAN BOSCH

Natuurlijk!

Hoveniersbedrijf
Koppelstraat 42
7391 AK Twello
T 0571 27 04 73
info@detuinenvanbosch.nl
volg ons:

detuinenvanbosch.nl

BRASSERIE - RESTAURANT
SINCE 1916

KORDERIJNK

Altijd de juiste sfeer

Stationsstraat 31
7391 EH Twello
0571 271851
info@korderijnk.nl
www.korderijnk.nl

**AMBACHTELIJKE
BAKKERIJ
BRIL**

De lekkerste
Gevulde koeken,
Krentenbrood en Speculaas

Het ruim twee eeuwen oude pand van bakker Bril is nog steeds (na enkele verbouwingen) in gebruik.

Het pand staat op de monumentenlijst. De bakkerij bestaat meer dan 150 jaar en zoon Paul is de 5e generatie Bril.

Het bedrijf is tegenwoordig uitgebreid met een koffie/theeschenkerij waar fietsers en wandelaars een welkome pauze kunnen houden.

De bakkerij is geregeld doel van excursies. Er gaan dan stevast eigengemaakte producten mee naar huis.

Foto uit 1960, bakker Bril met de bestelauto op weg om brood te bezorgen

Bakker Bril Voorst

Rijksstraatweg 24, 7383 AR Voorst, 0575-501271
www.bakkerijbril.nl info@bakkerijbril.nl

Van onze zusterverenigingen

Gerard Vrieling

Dit keer in deze rubriek vooral berichtjes met een archeologische inslag.

Oudheidkundige Vereniging "Ermelo", tijdschrift "Van 't Erf van Ermel"-nr.85 winter 2017.

Op 24 februari komt er een archeologische tentoonstelling over grafheuvels in Ermelo, onder de titel 'Graven naar Goedies'

Rond Ermelo liggen nog vele grafheuvels. In 1952 zijn er 44 grafheuvels onderzocht door Prof. Modderman.

Speciaal voor deze tentoonstelling ontvangt het museum "Het Pakhuis" van het Rijksmuseum van Oudheden grafgraven, die gevonden zijn in de verschillende grafheuvels rond Ermelo. Het unieke van deze tentoonstelling is, dat er voor oud en jong een interessant verhaal verbonden is.

AWN - afdeling 18, jaarverslag 2017 De Hunneperen

In het voorjaar van 2017 vond de oplevering van de eerste fase van het project 'Veluws Erfgoed Beleven' plaats. Dit project is een samenwerking tussen de gemeente Apeldoorn en Epe met als doel erfgoed informatie binnen deze

gemeenten, maar ook binnen de hele Veluwe, beter bereikbaar te maken voor professionals, bewoners en recreanten. Zo is er een overzicht gemaakt van alle musea op de Veluwe, zijn er heel veel erfgoedpunten op de kaart verzameld en zijn er enkele fietsroutes samengesteld. Kijkt u eens op www.veluuserfgoedbelevan.nl en ga eens naar het mooiste en grootste buitenmuseum van Nederland! Om het erfgoed van de Veluwe te beleven

zijn acht fietsroutes gemaakt, waarvan er vier door enthousiaste scholieren zijn samengesteld.

De fietsroute zijn verspreid zijn over VVV-punten op de Veluwe en te downloaden via www.veluuserfgoedbelevan.nl.

"Ampt Epe"-nr. 215-december 2017 en "Heerde Historisch"-nr.165, jrg. 44..

In beide tijdschriften een uitvoerig verslag over het vinden van zgn. klapperstenen in de nabijheid van het pompstation van Vitens in Epe bij het aanleggen van nieuwe vijvers. Klapperstenen komen op de Veluwe veel voor.

De klappersteen is een kern van klei of leem waar omheen zich een laag sterk ijzerhoudend materiaal heeft afgezet. Een kleikern gaat in tegenstelling tot een leemkern krimpen en gaat dan "klapperen" in zijn omhulsel.

Dit was voor de geologiewerkgroep Ede-Heerde een mooie aangelegenheid om het winnen van ijzer uit klapperstenen volgens vroeg Middeleeuwse methode uit te proberen. In de Middeleeuwen werd er op de Veluwe veel ijzer gewonnen.

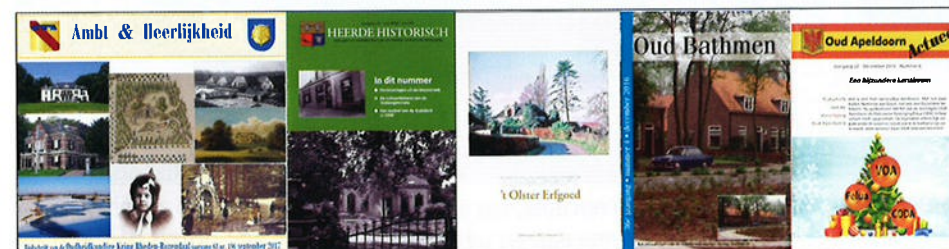
De werkgroep heeft met behulp van de Apeldoornse archeoloog Janneke Zuyderwijk een heuse Middeleeuwse ijzeroven gebouwd. Het uiteindelijke resultaat was twee brokken zgn. wolf, die samen 3½ kg wogen. Weer was er Veluws ijzererts gewonnen uit klappersteen.

De oven in vol bedrijf. Binnenin wordt een temperatuur van 1100 tot 1200 graden celsius bereikt, waardoor de stenige massa uit de klappersteen smelt en het ruwe ijzer (de wolf) samengeklonterd in de over achterblijft.

De meest recente jaargangen van onderstaande periodieken van zusterverenigingen zijn onze studieruimte in te zien:

Ampt Epe, Ons Markenboek (Gorssel en omgeving), *De Mothoek* (Nunspeet), *De Marke* (Brummen, Eerbeek, Loenen en omgeving), *Ambt en Heerlijkheid* (Rheden-Rozendaal), *Heerde historisch*, *Oud Bathmen*, *Oud Apeldoorn*, *Olster Erfgoed*, *Rondom de Toren* (Wijhe), *Land van Lochem*, *Arent thoe Boecop* (Elburg), *Erf van Ermel* (Ermelo), *Uut 't Oldebroeck* (Oldebroek), *Veluwse geslachten*.

Op de openingsbijeenkomst van Open Monumentendag 2017 vertelde Harry Weijn, bode en marktmeester van de gemeente Voorst, een verhaal over de gemeente Voorst en de bodes die er in de loop der jaren hebben gewerkt. De redactie van Kroniek is verheugd dat we met de plaatsing van zijn toespraak het werk van de bodes in de afgelopen eeuwen voor het voetlicht mogen brengen.

Na de Franse tijd ontstonden in Nederland de eerste gemeenten, zoals die nu nog bestaan. De gemeente Voorst ontstond in 1818 door de samenvoeging van de kerspels Voorst, Wilp, Terwolde, Twello en Nijbroek.

Het bestuur van de gemeente Voorst vergaderde destijds in herberg De Statenhoe in de Dorpsstraat in Twello. De herberg had een fijne wijnkelder, zodat men er graag vergaderde.

De voorkamer van de herberg werd gehuurd als secretarie, de werkruimte voor de ambtenaren.

Deze werd later in het dorp de Heertjeskamer genoemd.

In 1851, toen de gemeentewet in Nederland in werking trad, kwam in de gemeente Voorst langzaam het besef dat er maar eens een gemeentehuis gebouwd moest worden zoals al in vele gemeenten was gebeurd en wat min of

Links 't Hotel van Enter, rechts 'Hof ten dale', het oude notarishuis, later hotel; de OKV heeft er momenteel haar studieruimte. De foto dateert uit ongeveer 1900.

Het gemeentehuis aan de Iordensweg in 1905 met links bode Berends.

meer opgelegd werd in de gemeentewet. De gemeentesecretarie was nog steeds in de voorkamer gevestigd, de Heertjeskamer in de Statenhoe. Maar de gemeenteraad vergaderde in huize Welbergen, de woning van de toenmalige burgemeester Baron van Ittersum. Het nieuwe gemeentehuis werd uiteindelijk in 1858 gebouwd op het adres J157. In die tijd waren er nog niet veel officiële straatnamen, maar de weg werd in de volksmond ook wel de Wilpscheweg genoemd. In 1953 kreeg het gemeentehuis het adres H.W. Iordensweg nummer 1.

Het nieuwe gemeentehuis werd officieel op 24 december 1859 in gebruik genomen en dezelfde dag vond er de eerste raadszitting plaats. De toenmalige burgemeester, Baron van Ittersum, was uit

protest niet bij de opening aanwezig, hij vond de kosten van het nieuwe gemeentehuis onverantwoord hoog. Zowel in 1888 als in 1921 werd het gemeentehuis uitgebreid. In 1888 werden er een woonruimte voor de bode en een kamer voor de gemeenteontvanger aangebouwd, waardoor er twee ramen aan de voorzijde bij kwamen. Het gebouw heeft tot 1982 als gemeentehuis gediend, daarna is het politiebureau geweest. Nu wordt het alweer een aantal jaren gebruikt door de Elizen Vastgoed Groep.

In het jaar 1853 werd, op voordracht van de toenmalige minister Thorbecke, bij Koninklijk Besluit van koning Willem III, de ambtsketen voor burgemeesters ingevoerd. Ook de gemeente Voorst ontkwam er niet aan en er ligt in het

gemeentelijk archief nog een rekening van 23 gulden van zilversmid Van Eldik uit Zutphen voor het vervaardigen van een zilveren keten met een burgemeestersonderscheidingsteken. In 1976 werd een nieuwe ambtsketen aangeschaft bij juwelier Schaap uit Den Haag, waarin de oude penning werd verwerkt.

Voor- en achterzijde van de penning aan de ambtsketen, foto Harry Weijn

Het was destijds de gewoonte dat een burgemeester een bode in zijn nabijheid had. Ook binnen de gemeente Voorst was een bode actief. Bodes waren mannen die je onder andere om een boodschap zond: brieven en documenten die veilig moesten worden overgebracht naar bestuurders van andere steden of dorpen. Dat ging te paard of te voet of met het toen beschikbare openbaar vervoer. De bodes droegen bij de uitoefening van hun functie een bodebus (een onderscheidingsteken) die vaak versierd was met het wapen van hun gemeente of stad. Die bodebus was bovendien een

bewijs van vrijstelling van tolheffing en gaf recht op gratis openbaar vervoer. Er zijn nog prachtige exemplaren bewaard gebleven, die tot op heden nog altijd door bodes bij een aantal gemeenten bij officiële gelegenheden worden gedragen: een soort ambtssteken ter herkenning van de bode. Voor zover bekend, hebben de bodes in de gemeente Voorst nooit de beschikking gehad over een bodebus.

Het gemeentehuis eind zeventiger jaren met rechts het bodehuisje

In 1818, toen de gemeente Voorst werd ingesteld, had elk kerkdorp al een soort van bode of dorpsomroeper.

In het dorp Voorst was Abraham Tappers werkzaam; in Wilp Hermen Willem Albers, in Terwolde Gerrit van Hoorn en in Nijbroek Jan Noteboom. Berichten en besluiten werden door hen kenbaar gemaakt aan de inwoners van de kerkdorpen. Door de bevolking werd een bode vaak de **klepperman** genoemd, omdat hij de aandacht trok via het lawaai van een klepper. Deze bodes ontvingen toen een jaarsalaris tussen de twintig en veertig gulden.

Volgens de notulen van de gemeenteraadsvergadering van 17 maart 1818 was men in Twello bezig om een bode aan te stellen voor een jaarsalaris van vijftig gulden.

Maar tijdens de gemeenteraadsvergadering die gehouden werd op 13 september 1820 werd besloten om één bode voor de gehele gemeente Voorst aan te stellen. Er werd bepaald dat deze wel geschikt moest zijn voor zijn post en goed moest kunnen lezen en schrijven.

Het salaris werd bepaald op 125 gulden per jaar. Op 1 januari 1821 werd Willem Mouwen van Dragt aangesteld als bode van de gemeente Voorst. Hij overleed op 18 juni 1851.

Zijn opvolger werd Jacobus Frederik Buitenweerd. Hij is niet lang bode geweest, want in de notulen van 26 november 1851 staat dat Johannes Petrus Zuurbach als opvolger wordt aangesteld. Na Zuurbach kwam Johannes Pieter Velkers. Hij kwam in 1871 vanuit Doetinchem en bleef tot 1886 bode.

Daarna volgden er binnen een vrij korte periode vijf bodes elkaar op, die maar weinig jaren actief waren als bode. Wat daar de reden van was, heb ik niet kunnen achterhalen. Wel heb ik in het gemeentearchief een krantenbericht kunnen achterhalen, *waarin staat* dat de gemeentebode Gerrit Witteveen met de gemeenteontvanger Klein Nuland (*belastingambtenaar die belasting inde*) op 4 april 1895 samen zijn verongelukt door verdrinking, nadat hun rijtuig in een kolk raakte door het schrikken van het paard.

Op den straatweg onder Voorst zijn Woensdag de onlangs in functie getreden gemeenteontvanger, de Heer Klein Nuland, en de gemeentebode Witteveen, die samen in een rijtuig zaten, te water geraakt, wyl het paard schrikte voor een rietdekker en van den dijk sprong, waarna het rijtuig met de daarin zittende personen in een kolk terecht kwam. De beide genoemde personen zijn verdronken; alleen de koetsier is gered.

Het nieuws van den dag, 5 april 1895.

Een tweede bericht uit een Brabants dagblad vermeldt Urlink als naam van de gemeenteontvanger. Daarin wordt ook vermeld dat bode Witteveen een weduwe en kinderen nalaat.

Bouw in 1937 van de bodewoning naast het gemeentehuis, gezien vanaf Hotel Restaurant Taverne. Achter het gemeentehuis is op de foto (rechtsboven) het ziekenhuis van Twello te zien.

Een bode die wel veel dienstjaren heeft gehad was Aaldert Berends, hij was bode van 1907 tot 1937. Zijn opvolger Berend Hermanus Velders was bode van 1938 tot aan zijn pensioen in 1963. Hij was de eerste bewoner van de in 1937 nieuw gebouwde bodewoning, die aan het voormalige gemeentehuis werd vastgebouwd. In het archief staat vermeld dat hij in 1938 begon met een jaarsalaris van 950 gulden en vrij wonen had in de bodewoning met gebruik van vuur en licht. De voorkomende werkzaamheden waren in die tijd het verzorgen van de koffie tijdens de werkdagen van de aanwezige ambtenaren. Dit werk deed de bode vaak samen met zijn vrouw. Ook het bezoek van de dagelijkse gasten werd via de bode geregeld. 's Morgens nam de bode onder het genot van een sigaar en een kop koffie de dag door met de burgemeester.

Bode Velders in 1943, voorheen was hij broodbezorger bij de coöperatie

Otto Zeilstra volgde Velders op in 1963. Hij bleef zijn werkzaamheden als bode tot zijn pensioen in 1980 uitoefenen. In 1977 werd er een tweede bode aangesteld: dit werd Johan de Graaf; hij maakte in maart 1995 gebruik van de VUT-regeling. Jan Gruben werd tijdens de periode van Johan de Graaf ook als bode aangesteld. Jan bleef tot december 2012 bij de gemeente Voorst werken en ging daarna met pensioen.

In 1982 werd het nieuwe, huidige gemeentehuis geopend waar alle medewerkers, die op verschillende locaties in Twello werkten, geplaatst konden worden. In 1984 werd Henk Hutten als bode aangesteld en hij werkt nog steeds binnen het gemeentehuis, samen met zijn collega's Willem ter Hove en Harry Weijn.

Het bodewerk is met de tijd meegegaan. Er zijn tegenwoordig andere communicatiemiddelen dan vroeger. De taken van de bodes van tegenwoordig zijn: de verzorging van de post, het inrichten van kantoorruimten, het inplannen en inrichten van vergaderruimten, het begeleiden van huwelijksvoltrekkingen, het verzorgen van in- en externe bijeenkomsten en festiviteiten, zoals de aubade tijdens Koningsdag en jubilea. Daarnaast nog vele andere werkzaamheden op facilitair gebied binnen het gemeentehuis.

*De huidige gemeentebodes van Voorst, foto Gerrie Groenewold
Van links naar rechts: Harry Weijn, Willem ter Hove en Henk Hutten.*

Met de pen door Voorst

Tekst: Ada van der Goot-van Eck
Tekening: Jan Lubberts

Het Grote Blokhuis

Het Grote Blokhuis aan de Bandijk 31 te Terwolde is een boerderij van het T-huis type en dateert uit 1800. De driedelige stal onder wolfsdaken bevindt zich aan de achterzijde van de boerderij. Het woonhuis heeft een rieten schilddak en zowel links als rechts een opkamer.

Bij herstel is een steltenberg teruggebouwd en werd gedacht aan het planten van fruitbomen, knot- en treurwilgen.

In 1814 bevrijdden de geallieerde Russische en Pruisische troepen Nederland van het Napoleontische juk. De Franse bezetter bleek niet opgewassen te zijn tegen de snelle en wendbare Kozakken die tsaar Alexander in de strijd bracht tegen de Franse bezetter.

Deze Kozakken wilden bij strenge vorst een passage over het ijs maken bij herberg de Volle Hand (nu restaurant 't Diekhuus). Daarvoor werd bij Jan de Groot van het Grote Blokhuis 60 takkenbossen en voor 50 gulden aan balken en ribben weggehaald.

Het Grote Blokhuis maakt deel uit van het project Terwolde Bandijk, waar zich een hoge concentratie aan rijksmonumenten en gemeentelijke monumenten bevindt.

Welkom nieuwe leden

Ab Peppelenbos

De volgende 51 leden mochten we het afgelopen halfjaar inschrijven:

De heer F.J. Engel en partner uit Nijbroek, de heer J.W. Blom uit Deventer, de heer W. Koster en partner uit Wilp, de heer G. Hogeslag en partner uit Twello, de heer F. van Wijngeeren en partner uit Bronkhorst, de heer A. Bosscher uit Voorst, de heer G. ten Have uit Nijbroek, de heer P. Booi uit Twello, de heer B. Winterman en partner uit Twello, de heer J.M. van de Pol en partner uit Twello, de heer J. Steunenbergh en partner uit Twello, de heer W.B. de Hesse en partner uit Twello, de heer E. Klompmaker en partner uit Twello, de heer Mekelenkamp uit Nieuw Leusen, de heer R. Hesselink uit Voorst, de heer J. van Nunen en partner uit Twello, de heer G. Bokdam en partner uit Twello, de heer J. Oolman en partner uit Wilp, mevrouw G. Bessem-Vaandrager en partner uit Twello, de heer F. Coumans uit Twello, de heer W.J. Koers uit Wilp, de heer E.A. Wegmans uit Twello, de heer J. Pijpker uit Terwolde, de heer W. Roeterdink en partner uit Twello, de heer J.A. van Keulen en partner uit Wilp, de heer T. Huisman en partner uit Klarenbeek, mevrouw B. Wensink-Steentjes uit Twello, de heer G.H. Klein Velderman uit Steenenkamer, mevrouw A. Leugs-Klasens uit Twello, mevrouw H. Haaksma-Klaver, de heer C. Moes uit Emmer-Compascuum, de heer J.A. Karper en partner uit Terwolde en de heer J.J.A. van de Water en partner uit Nijbroek.

Allen van harte welkom bij de OKV, we ontmoeten u graag op één van de lezingen of in onze studiezaal.

VOORST200 ZOEKT VRIJWILLIGERS

In 2018 organiseert de OKV maandelijks activiteiten in diverse kernen. Alle hulp is daarbij welkom. Bijvoorbeeld helpen in het kraampje van de OKV, verhuizen en opbouwen van tentoonstellingen en nog veel meer.

Kom eens praten (op dinsdag of woensdag) in onze studieruimte.

Samen vinden we vast een activiteit die bij u past.

of bel ons op dinsdag of woensdag op 0571 - 277090

Mailen mag ook: info@OKVvoorst.nl

VOORST200
1818-2018
GEMEENTE

VOORST200
1818-2018
GEMEENTE

Boekhandel Oonk

Stationsstraat 4 Twello

T: 0571-27 15 09

E: info@evennaaroonk.nl

Even naar

Oonk!

www.evennaaroonk.nl

Wie heeft er niet één van “Van Bosheide” in Wilp?

Ineke van der Vegte - van Asselt

Er lag nog een uitnodiging van Evert Jan van Bosheide en zijn vrouw om een keer te komen kijken en praten bij hen thuis in Wilp. Nu niet zoals de vorige keer over de oudste fiets van Nederland” (zie artikel in Kroniek nummer 4, 2016) maar over de schilderijen van Andries, zijn vader.

Andries Joannes Jurrien van Bosheide (1882-1995) was huisschilder en kunstschilder te Wilp. Hij had een goede vakopleiding genoten, was zelfs in Antwerpen op een schilderschool geweest. Leerlingen genoten daar een brede opleiding. Naast materialenkennis en kennis over pigmenten in verf, leerde men bijvoorbeeld ook zelf verf maken. Andries had een brede vakopleiding gevolgd en hij werd huisschilder maar ook kunstschilder. Als huisschilder heeft hij veel op De Lathmer en op De Poll gewerkt.

Een bijzondere vaardigheid was het schilderen met marmereffect. Het beschilderde hout, bijvoorbeeld de lambrisering in een gang, was bijna niet te onderscheiden van echt marmer.

*Andries van Bosheide
in 1920*

*Het huis van Andries van
Bosheide aan de Rijksstraat-
weg 41 in Wilp.*

*Het bordje met no. 47 heeft
betrekking op de hoogteme-
ting in 1952.*

Een houteffect kon ook met deze speciale schildertechniek bereikt worden: wat geen hout was, leek toch hout! Men vond dat mooi en wilde dat graag in de keuken hebben. Vaak werden er ook nog zonnebloemen bij geschilderd. “Nu plakken we vliesbehang op dat soort muren of behang wat op oude muren lijkt,” zegt Evert Jan glimlachend.

Daarnaast beschilderde hij veel boerenwagens, koetsjes en karren prachtig lakzwart met gouden randen en biesjes. Het waren pronkstukken voor de boeren, waarmee men in de eerste plaats naar de kerk ging. Maar ook als men op bezoek of naar feesten ging werden die prachtig glimmende wagens gebruikt.

Tijdens de oorlog werd Andries gedwongen rode kruizen op legerauto's te verven. Zo'n bevel weigeren zou hij zwaar moeten bekopen. Gelukkig heeft hij niet vaak zo'n opdracht opgelegd gekregen. Als huisschilder had hij niet veel werk in de laatste oorlogsjaren. Hij kon toen met zijn grote hobby, schilderen als kunstschilder, nog wat verdienen. Hij werd regelmatig gevraagd een schilderij te maken van een plek in Wilp of zomaar een mooi landschap. Die dienden dan als cadeaus die mensen elkaar gaven; bijvoorbeeld bij een 25 jarig huwelijk. Op die manier zijn er heel wat ‘Van Bosheides’ in Wilpse huiskamers en huizen terecht gekomen en kregen daar vaak

Wintertafereel, A.J.J. van Bosheide

Gezicht op Wilp, A.J.J. van Bosheide

lange tijd een ereplaats aan de muur. "Maar misschien zijn enkele daarvan van oom Herman. Herman van Bosheide, een broer van vader, hij woonde in Hengelo (Overijssel) en werkte ook in Wilp en zelfs in Amerika."

Evert Jan van Bosheide heeft nog enkele van zijn vaders schilderijen. Hij kijkt momenteel graag naar een prachtig boslandschap dat hij thuis in de kamer heeft hangen.

Eén keer heeft Evert Jan een schilderij van zijn vader teruggekregen. De nakomelingen van de oorspronkelijke bezitter

hadden niet zoveel belangstelling voor het schilderij.

Evert Jan doet bescheiden over zijn eigen talenten wat het schilderen betreft. Maar hij pakt nog graag een kwast en verf en werkt aan een schilderij. Nu zijn fysieke toestand hem beperkt om boven te gaan werken, waar veel ruimte is, zit hij op een genoeglijk plekje achter de keuken. Maar wel met het mooie bord "schildersbedrijf Van Bosheide" boven hem aan de muur en heel mooie herinneringen aan zijn schildersbedrijf in zijn hoofd en hart.

Uitnodiging ledenvergadering OKV 12 april 2018

bestuur OKV

Het bestuur van de Oudheidkundige Kring Voorst nodigt alle OKV-leden uit om de algemene ledenvergadering met aansluitende lezing bij te wonen.

Datum : donderdagavond 12 april 2018

Locatie : Brasserie Restaurant Korderijk, Stationsstraat 31 te Twello

Aanvang : 20.00 uur, zaal open vanaf 19.30 uur

Agenda

1. Opening / mededelingen
2. Notulen ledenvergadering 2017 zie Kroniek 2017-3, blz. 24 *
3. Jaarverslag 2017, zie blz. 38
4. Financieel jaarverslag 2017, zie blz. 40
5. a. Verslag kascommissie 2017
b. Benoeming nieuwe kascommissie 2018
6. Begroting 2018, zie blz. 40
7. Samenstelling bestuur
 - a. aftredend bestuurslid: Jan Groenenberg
 - b. voordracht bestuur nieuw bestuurslid: Henk Wolters
8. Rondvraag
9. Sluiting vergadering

Voorzitter, Fred van der Vergte

Secretaris Gerrit Rutgers

Pauze

Lezing

Na de pauze zal Christian van der Linde een presentatie houden over de verschillende archeologische vindplaatsen in de Voorster Enk. Voor meer informatie zie blz. 3.

Deze avond is ook toegankelijk voor niet leden van de OKV tegen betaling van € 5,-.

**De concept-notulen van de vorige ledenvergadering liggen tijdens de avond ook ter inzage op de tafels*

Jaarverslag Oudheidkundige Kring Voorst 2017

Gerrit Rutgers, secretaris

1. Algemeen

Hiermee een korte terugblik op het OKV jaar 2017.

2. 2017 in cijfers

In 2017 groeide het aantal leden van 649 naar 661 (huishoudens incl. (36) niet actieven als adverteerders, zusterverenigingen etc.)

3. Bestuur

Op de algemene ledenvergadering gehouden op 20 april zijn Bert van de Zedde en Johan Homan afgetreden. Toegetreten zijn per die datum Fred van de Vegte en Gerrit Rutgers.

Het bestuur bestaat nu uit Fred van der Vegte voorzitter, Gerrit Rutgers secretaris, Wim Huisman penningmeester en Jan Groenenberg en Ge Veen leden.

Truus de Haan vertegenwoordigde wederom de vrijwilligers in het bestuur maar nam aan het eind van het jaar wegens andere bezigheden afscheid als vrijwilliger. Een opvolger is nog niet gevonden.

4. Vrijwilligers

Ook in 2017 heeft de OKV weer volop gedraaid op de tomeloze inzet van onze vrijwilligers. Mede door de voorbereidingen van de diverse festiviteiten in het kader van Voorst200 jaar heeft een ieder hier toch wel heel veel tijd ingestoken. Het bestuur dankt hiervoor alle vrijwilligers.

5. Financiën

Onze penningmeester heeft een deel van zijn taken overgedragen aan Ab Peppelenbos.

Het gaat met name om de financiële en de ledenadministratie. Per 1 januari 2018 is een online programma in gebruik genomen, waardoor het mogelijk is dat er door meerdere mensen op verschillende plekken aan gewerkt kan worden.

6. Huisvesting

We zijn content met onze huisvesting, maar het bestuur blijft uitkijken naar een mooie plek voor onze vereniging op de begane grond. Ook voor de bereikbaarheid van onze leden blijft een locatie op de begane grond voor de lange termijn toch een must.

LEGE CARTRIDGES SPAREN VOOR DE OKV

In de studieruimte van de OKV staan dozen voor de inzameling van lege cartridges van uw printer. Door uw cartridges bij ons in te leveren helpt u onze vereniging aan extra inkomsten, die met alle activiteiten die we ontplooiën in ons jubileumjaar zeer welkom zijn. U bent tijdens de openingstijden van onze studieruimte hartelijk welkom om cartridges in te leveren.

7. Lezingen 2017

Ook voor dit jaar waren weer in de verschillende dorpen lezingen en wel met als Thema "de Franse tijd":

- op 3 februari in Brasserie Kriebelz in Terwolde verzorgd door Rinze Bloemsma uit Apeldoorn met als onderwerp: Lodewijk Napoleon de eerste koning van Nederland.

- op 20 april bij Brasserie Restaurant Korderijnk in Twello (na afloop van de ALV) een lezing door Evelyn Ligtenberg over Sallandse jongens die voor en tegen Napoleon gevochten hebben.

- op 28 september in Dorpshuis "de Pompe" in Wilp een voordracht door Henk van Asselt (lid van Eglise Wallone in Zwolle) over de geschiedenis van de Waalse kerk (Hugenoten) en hoe de huidige leden hun geloof belijden en beleven.

- op 9 november in het Dorpshuis in Voorst een voordracht door Frederic Dorfmann, over de Franse tijd van Guillotine tot homohuwelijk, een in het Frans gezongen tijdsbeeld met verbindende teksten in het Nederlands.

8. Andere activiteiten

Ook dit jaar is er weer gewerkt aan het project De Nijenbeek waar ook het publiek middels open dagen kennis mee kon maken. In het Voorster Nieuws stond wekelijks weer de foto in de rubriek 'uit het archief'. Die gezien de reacties veel bekeken werd.

De werkzaamheden als voorbereiding op de historische weekenden in het kader van Voorst200 namen veel tijd in beslag.

Ook de Special 'Voorst200', als extra uitgave van het Voorsternieuws op 27 december, heeft heel veel tijd en werk gekost en het zag er dan ook fantastisch uit.

9. Tot slot

Het bestuur kijkt terug op een goed jaar voor de OKV en zal zich ook in 2018 samen met de andere vrijwilligers weer inzetten voor een goede positie in de Voorster samenleving.

We hopen dat 2018 door alle activiteiten inzake Voorst200 een belangrijk en succesvol jaar gaat worden dat naar verwachting gaat leiden tot uitbreiding van ons ledenbestand.

Doorn & Van der Haar Computers

www.doornvanderhaar.nl

info@doornvanderhaar.nl

Vestiging Vaassen
Wilhelminaweg 3
8171 EJ Vaassen
0578 - 57 58 56

Verkoop - Reparatie - Websites

Vestiging Twello
H.W. Iordensweg 32A
7391 KB Twello
0571 - 29 80 80

Cloud - Onderhoud - Netwerken

Financieel overzicht 2017 en begroting 2018

Wim Huisman en Ab Peppelenbos

STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	2018	2017	2017	2016
	Begroot	Werkelijk	Begroot	Werkelijk
BATEN	€	€	€	€
Opbrengst jubileumboek	18.000	0	0	0
Contributies	12.500	10.795	11200	11123
Bijdrage Gemeente Voorst 200	10.000	0	0	0
Subsidie Gemeente Voorst	2.000	2.009	1.989	1.989
Advertenties Kroniek	1.500	1.300	1.200	1.200
Giften en donaties	1.000	5.175	305	11.485
Overige baten	1.000	2.963	1.040	1.601
	46.000	22.242	15.734	27.398
LASTEN				
Kosten jubileumboek	18.500	0	0	0
Kosten Voorst 200	8.500	0	0	0
Huisvestingskosten	7.000	6.379	5.985	6.531
Druk-en verzendkosten Kroniek	4.500	4.079	4.900	4.479
Algemene kosten	4.000	3.095	3.094	2.587
Kosten kantoor en archief	1.500	1.418	1.155	1.507
Kosten lezingen en andere activiteiten	1.000	661	600	607
Afschrijvingen vaste activa	1.000	1.058	0	0
	46.000	16.690	15.734	15.711
Per saldo	0	5.552	0	11.687
Correctie voorgaande jaren	0	-6.932	0	0
Resultaat	0	-1.380	0	11.687

BALANS

	Begroot	Werkelijk	Werkelijk
	31-12-2018	31-12-2017	31-12-2016
	€	€	€
Inventaris	5.000	1.125	8.227
Voorraad boeken	5.000	1.997	416
Vorderingen	1.000	6.485	68
Liquide middelen	9.000	12.192	12.645
Totaal activa	20.000	21.799	21.356
Kapitaal begin boekjaar	19.833	21.213	9.526
Resultaat boekjaar	0	-1.380	11.687
Kapitaal einde boekjaar	19.833	19.833	21.213
Kortlopende schulden	167	1.966	143
Totaal passiva	20.000	21.799	21.356

HORSTINK

KWALITEITSBOUWERS VAN HUIS UIT!

Waarmee kunnen wij u van dienst zijn?

De kwaliteitsbouwers van Horstink maken het!

Luxe woningbouw
Aan- en verbouw
Complete badkamers
Utiliteitsbouw
Restauratie
Onderhoud

J.W. Friesdijkstra 15
7391 DJ Twello
Tel 0571 - 27 14 83
Fax 0571 - 27 10 36
info@horstink-twello.nl

www.kwaliteitsbouwers.nl

kriebelZ

brasserie

Diagonaalseweg 38
7594 AL Teterden
T 0571 - 282 025
info@kriebelz-brasserie.nl

Met liefde kan alles...

ontwerp | printwerk | belettering
textiel | websites

Koppelstraat 2 Twello
Tel. 0571-280747

www.breinreclame.nl

De Groot

www.degrootzalen.nl

Avervoordseweg 2 De Vecht • Telefoon: (055) 323 12 61